

Betreft: Voorstel inrichting Commissie van Toezicht op iPGA-R
Van: 5.1.2,e / 5.1.2,e
Aan: Stuurgroep Veiligheid en Zorg
Datum: 5 november 2020

Inleiding

In eerder stadium heeft de driehoek en het Directeurenoverleg Veiligheid en Zorg gesproken over de inrichting van een Commissie van Toezicht op de integraal Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering (iPGA-R). Toen is besloten om het voorstel van de agenda te halen en later, als de doorontwikkeling van de aanpak een stap verder was, opnieuw te agenderen. Daartoe zou het voorstel nader uitgewerkt moeten worden.

Voor u ligt deze nader uitgewerkte notitie. Deze versie borduurt voort op de vorige versie en is nader uitgewerkt in termen van vraagstelling (vragen zijn verder geoperationaliseerd), methode (werkwijze van de commissie van toezicht), frequentie (voorstel is nu om eenmalig een commissie te verzoeken een onderzoek te doen en daarna te evalueren) en invulling van de commissie (voorstel voor personen die de commissie kunnen vormen).

Deze notitie is besproken in de driehoek van 30 september 2020 en er is ingestemd met dit voorstel. Het Directeurenoverleg Veiligheid en Zorg heeft op 2 november 2020 ook ingestemd met dit voorstel.

Achtergrond en doel

De persoonsgerichte aanpak is een belangrijk instrument van de aanpak radicalisering. Tegelijkertijd grijpt de persoonsgerichte aanpak radicalisering (soms diep) in op de persoonlijke levenssfeer van de individuen in de aanpak. In deze setting is het van belang om niet alleen een effectieve aanpak te hebben om de veiligheidsrisico's voor de samenleving te beperken, maar ook om de individuen in de aanpak te beschermen tegen disproportioneel of onzorgvuldig optreden door de overheid. Voor dit laatste doel wordt de Commissie van Toezicht opgericht. Daarmee draagt de Commissie van Toezicht bij aan het vertrouwen in de iPGA-R.

De commissie beoordeelt of zorgvuldig met de belangen van de individuen in de aanpak wordt omgegaan. De Commissie toetst *niet* de effectiviteit van aanpak of de inhoud van het beleid.

Uitgangspunten

Op basis van bovenstaande stellen we de volgende uitgangspunten voor bij de vormgeving van de Commissie van Toezicht. De Commissie van Toezicht:

- draagt bij aan de controle van overheidsoptreden en versterkt het vertrouwen in de aanpak. Voor meer toelichting, zie onder Doel Commissie van Toezicht.
- levert een rapport op en deze wordt met de Stuurgroep Veiligheid en Zorg besproken.

- gaat vertrouwelijk om met de informatie die tot haar beschikking komt. De commissie brengt geen zaken naar buiten die herleidbaar zijn naar individuen, de belangen van individuen in de aanpak schaden of die inzicht geven in de werkwijze van de aanpak.
- heeft toegang tot informatie over individuele casuïstiek om een goed oordeel te kunnen vellen, maar rapporteert niet op het niveau van individuele casuïstiek. De commissie behandelt ook geen klachten van individuen (individuen met een klacht kunnen terecht op andere plekken, zoals de klachtencommissie van de gemeente).
- beoordeelt niet het handelen van partijen in het kader van opsporing en/of het inlichtingenproces. Deze processen hebben een eigen toezichtssystematiek.
- doet geen uitspraken over het functioneren van individuele organisaties en/of individuele medewerkers in de aanpak. Ook medewerkers moeten zich beschermd weten.

Focus op gemeenschappelijke aanpak

De iPGA-R is een samenwerking tussen gemeente (OOV, WPI, GGD), OM, politie, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering Nederland, NCTV en AIVD. Voor de niet-gemeentelijke partners geldt dat er andere toezichtsregimes zijn:

- De AIVD heeft een eigen wettelijke Commissie van Toezicht. Deze commissie kijkt of de AIVD zich houdt aan de wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten.
- Voor het OM geldt dat verantwoording wordt afgelegd aan de minister van Justitie & Veiligheid.
- Ook voor enkele andere kernpartners (Reclassering Nederland, Raad voor de Kinderbescherming) geldt dat ze een eigen verantwoordingslijn hebben.

De commissie moet toegang hebben tot informatie over casuïstiek om haar werk goed te kunnen doen. Daarbij geldt dat de volgende informatie niet toegankelijk wordt gemaakt voor de commissie:

- Opsporingsinformatie;
- Informatie van de AIVD;
- Medische informatie.

Vraagstelling

De commissie beoordeelt of zorgvuldig met de belangen van de individuen in de aanpak wordt omgegaan. Hiertoe beoordeelt de commissie:

- Zorgvuldigheid van besluitvorming:
 - o Wordt op zorgvuldige wijze besloten over instroom van een nieuwe casus?
 - o Wordt op zorgvuldige wijze besloten over uitstroom van een casus?
- Werkwijze:
 - o Wordt de afgesproken werkwijze (in beleids- en uitvoeringskader) in de praktijk gevolgd (bv. in termen van organisatiestructuur, processtappen en doorlooptijden)?
 - o Leidt de werkwijze tot een proportionele inzet van interventies bij individuen in de aanpak? Worden de belangen van de individuen in de aanpak voldoende afgewogen ten opzichte van de veiligheidsrisico's?
- Privacy bescherming:
 - o Wordt zorgvuldig met de registratie en informatie uitwisseling van gegevens van personen in de aanpak omgegaan?
 - o Is de privacy voldoende beschermd in de contacten met de persoon in de aanpak?
- Transparantie:
 - o wordt waar mogelijk openheid van zaken gegeven aan het individu in de aanpak?

- Hoe krijgt de persoon toegang tot zijn dossier en is hij in de gelegenheid onjuistheden in zijn dossier te laten wijzigen?
- is het voor het individu in de aanpak duidelijk wat hij/zij van de aanpak kan verwachten (voor zover mogelijk), wie de betrokken kernpartners zijn en met wie er volgens het convenant en de AVG richtlijnen informatie wordt gedeeld en verwerkt?

Experimenteren en evalueren

De Commissie van Toezicht is nieuw en bestaat ook niet bij andere persoonsgerichte aanpakken in het AcVZ. In de bespreking van eerdere voorstellen is duidelijk geworden dat er veel haken en ogen zitten aan het instellen van een Commissie van Toezicht. Daarom stellen we voor om te starten met een eenmalige commissie. Het werk van deze commissie kan dan geëvalueerd worden, waarna de Stuurgroep Veiligheid en Zorg kan besluiten over een eventueel vervolg.

In de evaluatie staan de volgende vragen centraal:

- leidt de Commissie van Toezicht tot nieuwe inzichten in de iPGA-R en tot zicht op verbeteringen in de aanpak?
- draagt de commissie bij aan het vertrouwen in de aanpak?
- kan de commissie binnen de gestelde kaders tot zinvolle inzichten komen?

Werkwijze

De Commissie van Toezicht bekijkt of het uitvoeringskader en de processen op orde zijn en of in de praktijk conform dat kader en die processen wordt gewerkt.

De commissie bepaalt zijn eigen werkwijze, maar gedacht kan worden aan de volgende methoden:

- Bestudering kerndocumenten: beleidskader, uitvoeringskader, beoordelingskader, beschrijvingen interventies, in- en uitstroombrieven en andere documenten;
- Bestudering van kwartaal- en jaarmonitor met kwantitatieve en kwalitatieve analyses van de aanpak;
- Inzage in een beperkt aantal dossiers van individuen in de aanpak;
- Gesprekken met betrokkenen (professionals en individuen in de aanpak). Professionals kunnen zich laten begeleiden door een collega of leidinggevende.

Centraal in de werkwijze staat het beoordelen van een beperkt aantal dossiers van individuen in de aanpak. De Commissie van Toezicht kiest willekeurig en anoniem 10 dossiers die het afgelopen jaar in de aanpak zaten. Het kan gaan om casussen die nog in de aanpak zitten of casussen die reeds zijn uitgestroomd. De Commissie krijgt toegang tot 5.1.2.h (het registratiesysteem waarin de regisseur alle informatie m.b.t. de casus bijhoudt) voor deze dossiers.

Leden van de Commissie van Toezicht

We stellen voor om een commissie in te richten met drie leden. We stellen de volgende leden voor:

- Wetenschapper: Jelle van Buuren; universitair docent aan de Universiteit Leiden, Institute of Security and global affairs.
- Extern (organisatie)adviseur: Aris van Veldhuizen (AEF)
- Juridisch expert: Marlies van Eck; strategisch juridisch adviseur gespecialiseerd in gegevensbescherming, (keten)informatisering en zorg (Hooghiemstra & Partners).

Alle leden ondertekenen in ieder geval een geheimhoudingsverklaring en leveren een VOG aan. De benodigde financiële middelen voor de Commissie van Toezicht (bv. voor inhuur van de genoemde deskundigen) worden gedekt vanuit het programmabudget van de gemeente.

Vervolgstappen

Na instemming van de Stuurgroep Veiligheid en Zorg, worden de volgende vervolgstappen gezet om tot een goed functionerende Commissie van Toezicht te komen:

- Uitwerken toetsingskader: vertaling van de hierboven genoemde vragen aan de commissie in heldere criteria.
- Uitwerken kaders voor de werkwijze van de Commissie van Toezicht: benoemen van de grenzen aan de commissie voor informatieverzameling en rapportage, opstellen geheimhoudingsverklaring.
- Werven commissieleden: bepalen potentiële leden, benaderen en voeren van gesprekken.
- Inrichten ondersteuning van de commissie.

Deze stappen worden komende maanden gezet, zodat de Commissie van Toezicht in januari 2021 kan starten met haar werkzaamheden.

<i>Gevraagd besluit: Stemt u in met deze uitwerking?</i>
--